

Stanowisko
Prezydium KK
nr 5/21

ws. zmian w ustawie Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw
(Dz.U.2021, poz. 1090)

Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” domaga się od Rządu RP niezwłocznego podjęcia działań w celu przywrócenia, na dotychczasowych zasadach, udziału ławników sądowych w rozpoznawaniu spraw z zakresu prawa pracy.

Ustawą z dnia 28 maja 2021 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2021, poz. 1090) wprowadzono zmiany ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych ograniczające skład sądu orzekającego w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 oraz w ciągu roku od odwołania ostatniego z nich. W obliczu tych zmian w sprawach rozpoznawanych według przepisów ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Kpc) w pierwszej i drugiej instancji, sąd rozpoznaje sprawy w składzie jednego sędziego.

Niestety, zmiana składu sądu obejmuje m.in. sprawy z zakresu prawa pracy, które do dnia 2 lipca 2021 r. rozpatrywane były przez jednego sędziego jako przewodniczącego i dwóch ławników.

Udział obywateli w postępowaniu sądowym jest zagwarantowany przez art. 182 Konstytucji RP. Ławnicy stanowią ważny element kontroli społecznej, ich rolą jest między innymi czuwanie nad tym, aby wyroki były sprawiedliwe w odbiorze opinii publicznej.

Ustawodawca dostrzega szczególną rolę ławników w sprawach z zakresu prawa pracy zastrzegając w art. 158 § 3 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych, że do orzekania w sprawach z zakresu prawa pracy ławnikiem powinna być wybrana osoba wykazująca szczególną znajomość spraw pracowniczych.

Usunięcie ławników ze składu sądu, nawet tymczasowo i w szczególnym okresie, wymaga dokładnego rozważenia czy jest to rozwiązanie rzeczywiście konieczne.

Wraz ze zmianą składu sądu, w art. 15zszs¹ ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych, oprócz wspomnianej zmiany składu sądu zostały równoległe wprowadzone posiedzenia zdalne, które odbywają się przy użyciu urządzeń technicznych i nie wymagają przebywania w budynku sądu członków składu orzekającego. Możliwość przeprowadzenia posiedzenia zdalnego naszym zdaniem jest równoznaczna z brakiem uzasadnienia dla usunięcia ze składu sądu czynnika społecznego, jaki stanowią ławnicy. Dla oceny zasadności wprowadzonych zmian nie bez znaczenia pozostaje również fakt, iż w momencie wejścia w życie zmiany większość restrykcji i obostrzeń związanych ze stanem epidemicznym zostało zniesione lub ograniczone, a proces szczepień przeciw Covid jest w zaawansowanej fazie.

Trudno w tym kontekście mówić o tym, iż zmiana składu sądu była konieczna i uzasadniona. Co więcej, usunięcie czynnika społecznego w orzekaniu bez nadzwyczajnego uzasadnienia może być oceniane jako naruszenie konstytucyjnego prawa pracowników do tego aby w sprawach pracowniczych skład sądu obejmował udział ławników.

Kwestie dotyczące składu sądu rozpatrującego sprawy z zakresu prawa pracy są sprawami, o których mowa w art. 19 ust. 1 ustawy o związkach zawodowych. Przepisy prawa procesowego mają za zadanie zapewnienie realnej ochrony praw i interesów pracowników, strony postępowania. Ochronie tej służy m.in. udział w składzie sądu ławników - czynnika społecznego znającego sprawy pracownicze. W konsekwencji projekt ustawy zawierający propozycje dotyczące składu sądu w sprawach z zakresu prawa pracy **obowiązkowo podlega konsultacji związkowej**. Brak konsultacji projektu ustawy ze związkami zawodowymi, w tym NSZZ „Solidarność” stanowi rażące naruszenie prawa.

Mając powyższe na uwadze Prezydium Komisji Krajowej wyraża stanowcze oburzenie, że projektowana zmiana nie została skonsultowana w trybie ustawy o związkach zawodowych z NSZZ „Solidarność” oraz domaga się jak na wstępie.

Gdańsk, 27 lipca 2021 r.

Prezydium KK
NSZZ „Solidarność”

SEKRETARZ
KK NSZZ „Solidarność”

Ewa Zydorek